

Date: 1st November-2025

URIZMNING IQTISODIY VA IJTIMOIIY AHAMIYATI

Atanazarova Mashhura

BA 403, Millat Umid University

mashhuraatanazarova04@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqolada turizmning mamlakat iqtisodiyotidagi oʻrni, uning ijtimoiy hayotga taʼsiri hamda barqaror rivojlanishdagi ahamiyati tahlil etiladi. Turizm sohasining milliy daromadni oshirish, bandlikni taʼminlash, infratuzilmani rivojlantirish va xalqaro hamkorlikni kengaytirishdagi roli yoritilgan. Shuningdek, Oʻzbekiston Respublikasida turizm sohasini rivojlantirish boʻyicha olib borilayotgan islohotlar misolida tahlillar keltirilgan.

Kalit soʻzlar: turizm, iqtisodiy oʻsish, xizmatlar sohasi, barqaror turizm, infratuzilma, bandlik.

Kirish

Turizm — bu iqtisodiyotning koʻp tarmoqli sohasi boʻlib, milliy iqtisodiy oʻsish, xalqaro aloqalar va madaniy almashinuvni rivojlantirishda muhim oʻrin tutadi. Jahon tajribasiga koʻra, turizm yalpi ichki mahsulot (YaIM) tarkibida muhim ulushga ega boʻlib, har yili minglab yangi ish oʻrinlarini yaratadi.

Oʻzbekistonda soʻnggi yillarda turizmni iqtisodiyotning strategik yoʻnalishi sifatida rivojlantirish chora-tadbirlari amalga oshirilmoqda. Xususan, 2019-yilda qabul qilingan “Turizm toʻgʻrisida”gi Qonun, milliy brending va mehmondoʻstlik madaniyatini targʻib etish siyosati bu sohada yangi bosqichni boshlab berdi.

Asosiy qism

1. Turizmning iqtisodiy ahamiyati

Turizm tarmogʻi milliy iqtisodiyotga bevosita va bilvosita taʼsir koʻrsatadi. Bevosita taʼsiri – turistik xizmatlar, transport, ovqatlanish, mehmonxona, ekskursiya xizmatlaridan tushgan daromadlar orqali; Bilvosita taʼsiri esa – ishlab chiqarish, qishloq xoʻjaligi, hunarmandchilik va savdo tarmoqlarini ragʻbatlantirish orqali namoyon boʻladi.

Turizm milliy valyuta tushumini oshiradi, investitsiyalarni jalb qiladi va regionlar infratuzilmasini yaxshilaydi. Jahon sayyohlik tashkiloti (UNWTO) maʼlumotlariga koʻra, har bir yangi turist oʻrtacha 5–7 mahalliy xizmat sohasida iqtisodiy faollikni kuchaytiradi.

2. Turizmning ijtimoiy ahamiyati

Turizmning ijtimoiy foydasi — aholining bandligini taʼminlash, yangi kasblarni yaratish va mahalliy aholi farovonligini oshirishda namoyon boʻladi. Shuningdek, u madaniy merosni asrash, milliy qadriyatlarni saqlash va xalqaro madaniy aloqalarni rivojlantirishda ham katta ahamiyatga ega.

Date: 1st November-2025

Barqaror turizm konsepsiyasi asosida rivojlanish — atrof-muhitni muhofaza qilish, mahalliy resurslardan oqilona foydalanish va kelajak avlodlar uchun ekologik xavfsiz sharoit yaratish demakdir.

3. O‘zbekistonda turizmni rivojlantirish yo‘nalishlari

So‘nggi yillarda mamlakatda quyidagi yo‘nalishlarda islohotlar olib borilmoqda:

- Ichki va ziyorat turizmini rivojlantirish;
- Turistik infratuzilmani zamonaviylashtirish (mehmonxonalar, transport, servis);
- “Ipak yo‘li” brendi ostida xalqaro turizm yo‘nalishlarini tiklash;
- Elektron viza tizimi, turistlar uchun “Safe travel” loyihalari;
- Ekoturizm, agro- va gastronomik turizmni qo‘llab-quvvatlash.

Bu chora-tadbirlar natijasida turistlar soni ortib, turizm sohasi mamlakat yalpi ichki mahsulotining muhim qismini tashkil etmoqda.

Xulosa

Turizm sohasining rivojlanishi mamlakat iqtisodiy va ijtimoiy hayotida barqaror o‘shishni ta’minlaydi. U milliy brendni targ‘ib etadi, investitsiyalarni jalb qiladi, bandlikni oshiradi va xalqaro integratsiyani kuchaytiradi. O‘zbekistonda turizmni yanada rivojlantirish uchun infratuzilmani modernizatsiya qilish, xizmatlar sifatini oshirish va innovatsion boshqaruv tizimlarini joriy etish zarur.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. O‘zbekiston Respublikasi “Turizm to‘g‘risida”gi Qonuni, 2019-yil.
2. Jahon sayyohlik tashkiloti (UNWTO) ma’lumotlari, 2024.
3. Abduqodirov A., “Turizm iqtisodiyoti asoslari”, Toshkent, 2021.
4. www.stat.uz — O‘zbekiston Respublikasi statistika qo‘mitasi ma’lumotlari.
5. www.unwto.org — Jahon sayyohlik tashkiloti rasmiy sayti.

